

VALSTS VIDES DIENESTS

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS

2005

Labdien,

Ar šo pārskatu mēs nākam pie Jums, lai nodotu Jūsu vērtējumam Valsts vides dienesta pirmā darba gada rezultātus. Jebkura darba sākums ir grūts. Īpaši tad, ja veicamo darbu saraksts ir garš un tas nepārtraukti papildinās gan Eiropas savienības, gan Latvijas likumdevēja pieņemto normatīvo aktu rezultātā. Tomēr domāju, ka esam spējuši tikt pāri grūtajam pārejas laikam un izveidot darbspējīgu institūciju, kuras pienākums ir nodrošināt, lai mūsu valsts zemes, ūdeņu un gaisa resursi tiktu izmantoti saskaņā ar likumu un priecētu ne tikai mūs, bet arī mūsu nākamās paaudzes.

Varbūt skaitļi un tabulas šajā pārskatā Jums nedos pilnu informāciju par vides stāvokli valstī un Valsts vides dienestā strādājošo cilvēku darbu, taču pārskats dod priekšstatu par galvenajiem Valsts vides dienesta darbības virzieniem un paveiktā darba apjomu.

Mēs esam pateicīgi tiem cilvēkiem, kuri visa gada garumā ir bijuši gatavi mums palīdzēt ar informāciju vai arī nav bijuši vienaldzīgi pret lietām, kuras mūsu dabas kvalitāti noteikti nepadara labāku, bet kuras mūsu pašu attieksmes dēļ kļuvušas jau tik pierastas, ka vairums cilvēku tās pat nepamana. Paldies tiem, kuri ziņo mums par notekūdeņiem, par indīgiem dūmiem, naftas plankumiem. Paldies tiem, kuri nepaiet garām mežu un ezeru krastu piemēslošanai, alkatīgiem zivju ķērājiem un koku iznīcinātājiem.

Lai mums visiem kopā izdodas atrast to līdzsvaru, kas Latvijas iedzīvotājiem var sniegt prieku par dzidriem ūdeņiem, zaļojošiem kokiem un tīru gaisu, vienlaicīgi nodrošinot attīstību un labklājību!

Ģenerāldirektors

V. Avotiņš

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	5
1.1. JURIDISKAIS STATUSS	5
1.2. GALVENIE UZDEVUMI UN DARBĪBAS VIRZIENI.....	8
1.3. IZMAIŅAS 2005.GADĀ.....	9
2. VALSTS VIDES DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI	9
2.1. ATĻAUJU, LICENČU UN TEHNISKO NOTEIKUMU IZSNIEGŠANA UN SASKAŅOŠANA.....	9
2.1.1. ATĻAUJAS PIESĀRŅOJOŠO DARBĪBU VEIKŠANAI.....	9
2.1.2. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS ATĻAUJAS.....	10
2.1.3. DABAS RESURSU LIETOŠANAS ATĻAUJAS	10
2.1.4. ŪDENS RESURSU LIETOŠANAS ATĻAUJAS.....	11
2.1.5. ATĻAUJAS GULTNES PADZIĻINĀŠANAS DARBIEM	11
2.1.6. ZVEJAS LICENČU IZSNIEGŠANA.....	11
2.1.7. TEHNISKO NOTEIKUMU, ATZINUMU un IZZIŅU IZSNIEGŠANA, DAŽĀDU SASKAŅOJUMU VEIKŠANA, DARBS AR PĀRSKATIEM.....	11
2.2. VIDES AIZSARDZĪBAS NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE.....	14
2.2.1. DABAS RESURSU KONTROLE.....	14
2.2.2. SUGU UN BIOTOPU KONTROLE UN AIZSARGĀJAMO DABAS TERITORIJU KONTROLE	15
2.2.3. VIDES PIESĀRŅOJUMA, ĶĪMISKO VIELU UN ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS KONTROLE.....	16
2.2.4. RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKA OBJEKTU KONTROLE.....	17
2.2.5. ZVEJAS UN MAKŠĶERĒŠANAS NOTEIKUMU IEVĒROŠANAS KONTROLE.....	18
2.2.6. MAZO HIDROELEKTROSTACIJU KONTROLE.....	19
2.2.7. KUĢU UN OSTU AKVATORIJU KONTROLE	19
2.2.8. JŪRAS ŪDEŅU KONTROLE NO GAISA	20
2.2.9. Faktori, kas ietekmējuši normatīvo aktu ievērošanu regulējamā vidē	21
2.2.10. Prognozes par regulējamās vides attīstības dinamiku.....	22
2.3. SANKCIJAS PAR NORMATĪVO AKTU PRASĪBU PĀRKĀPUMIEM	23
2.3.1. PIEMĒROTIE ADMINISTRATĪVIE SODI	23
2.3.2. PĀRSŪDZĒTIE LĒMUMI ADMINISTRATĪVO PĀRKĀPUMU LIETĀS	25
2.4. AVĀRIJU SITUĀCIJU VADĪŠANA UN INFORMĀCIJAS KOORDINĒŠANA	25

2.5. SŪDZĪBU UN IESNIEGUMU IZSKATĪŠANA	26
2.6. VIDES VALSTS INSPEKTORU APMĀCĪBA, METODISKO MATERIĀLU SAGATAVOŠANA.....	27
2.7. INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM	28
2.7.1. SNIEGTO PAKALPOJUMU VEIDI.....	28
2.7.2. UZLABOJUMI PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS UN KVALITĀTES NODROŠINĀŠANĀ.....	28
2.8. INFORMĀCIJA PAR ĪSTENOTAJĀM JAUNAJĀM POLITIKAS INICIATĪVĀM.....	29
2.9. PĀRSKATS PAR IESTĀDES VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMĀM EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI	30
3. BUDŽETA INFORMĀCIJA	31
3.1. VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	31
3.2. LATVIJAS VIDES AIZSARDZĪBAS FONDA FINANSĒTIE PROJEKTI.....	32
3.3. ZIVJU FONDA FINANSĒTIE PROJEKTI	32
3.4. VALSTS VIDES DIENESTA PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI UN TO GALVENIE REZULTĀTI.....	32
3.5. SADARBĪBAS PARTNERU FINANSĒTO PROJEKTU REZULTĀTI UN LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS.....	33
4. PERSONĀLS	36
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	36
5.1. KLIENTU INFORMĒŠANA UN KONSULTĒŠANA.....	36
5.2. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IZGLĪTOŠANA	37
5.3. SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU	37
5.4. KONSULTATĪVO PADOMJU DARBĪBAS REZULTĀTI.....	38
6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM	38
6.1. NĀKAMĀ GADA PRIORITĀTES.....	38
6.2. IESTĀDES FINANŠU SAISTĪBAS	39
6.3. STARPTAUTISKIE PROJEKTI	39

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. JURIDISKAIS STATUSS

Ar **2005.gada 1.janvāri** darbu uzsāka Valsts vides dienests (turpmāk tekstā – VVD), kas izveidots, apvienojot Vides valsts inspekciju, reģionālās vides pārvaldes (Daugavpils, Jelgavas, Lielrīgas, Liepājas, Madonas, Rēzeknes, Valmieras un Ventspils reģionālā vides pārvalde) un Jūras vides pārvaldi. Reorganizācijas tiesiskais pamats ir Ministru kabineta 2004.gada 29.septembra rīkojums Nr.714 „Par Vides valsts inspekcijas, Jūras vides pārvaldes un reģionālo vides pārvalžu reorganizāciju un Valsts vides dienesta izveidošanu”.

VVD ir **vides ministra pakļautībā** esoša tiešās pārvaldes iestāde. VVD darbības mērķis ir nodrošināt normatīvo aktu ievērošanu vides aizsardzības jomā, kā arī veicināt dabas resursu un enerģijas ilgtspējīgu izmantošanu.

VVD visā Latvijas teritorijā, kontinentālajā šelfā un Baltijas jūras Latvijas Republikas ekonomiskajā zonā veic vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas valsts kontroli – VVD kontrolē dabas resursu (zivju resursu, zemes dziļū, augsnes, ūdens u.c.) ieguvi un izmantošanu, īpaši aizsargājamo sugu, biotopu un teritoriju aizsardzības noteikumu ievērošanu, piesārņojošo vielu emisiju vidē, bīstamo un sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu, darbības ar ķīmiskākām vielām un ķīmiskajiem produktiem. VVD izsniedz atļaujas, tehniskos noteikumus un cita veida saskaņojumus vidi ietekmējošu darbību veikšanai, lai nodrošinātu racionālu dabas resursu izmantošanu.

VVD darbojas uz Nolikuma pamata (Ministru kabineta 2004.gada 23.novembra noteikumi Nr.962).

VVD ir sekojošas struktūrvienības (*skatīt shēmu Nr.1*):

1. centrālās struktūrvienības - departamenti un daļas;
2. Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde;
3. teritoriālās struktūrvienības – reģionālās vides pārvaldes (turpmāk tekstā – RVP).

VVD centrālās struktūrvienības – **Vides kontroles un uzraudzības departaments, Atļauju un tehnisko noteikumu departaments un Juridiskais departaments** nodrošina vienotas vides aizsardzības normatīvo aktu piemērošanas ieviešanu visos Latvijas reģionos, sniedz priekšlikumus par normatīvo aktu projektiem, kā arī metodiski vada teritoriālo struktūrvienību darbu. VVD regulāri organizēja apmācību seminārus visā Latvijas Republikas teritorijā vides valsts inspektoriem un ekspertiem. Šo semināru rezultātā tika uzlabota vides valsts inspektoru un ekspertu kvalifikācija, kas ļāva/ļauj sekmīgāk pildīt amata pienākumus. **Administratīvais departaments un Budžeta un finanšu daļa** materiāltehniski un finansiāli nodrošina VVD darbību, bet **Iekšējā audita daļa** novērtē iestādes darbības efektivitāti un sniedz rekomendācijas darba organizācijas uzlabošanai.

Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes struktūrvienības ir Operatīvā daļa, Finanšu un grāmatvedības daļa, Vides aizsardzības daļa, Zivsaimniecības informācijas daļa, Apkalpes bāze „Voleri” un Kontroles daļa ar sekojošiem kontroles sektoriem (turpmāk tekstā – KS) – Daugavpils KS, Jelgavas KS, Liepājas iekšējo ūdeņu KS, Liepājas jūras KS, Madonas KS, Mērsraga KS, Rēzeknes KS, Rīgas iekšējo ūdeņu KS, Rīgas jūras KS, Salacgrīvas KS, Valmieras KS un Ventspils KS.

Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde saskaņā ar reglamentu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā savas funkcijas veic kontinentālajā šelfā, Baltijas jūras LR ekonomiskajā zonā un ostu akvatorijā (turpmāk – Latvijas jūras ūdeņos), kā arī LR iekšējos ūdeņos, starptautiskajos ūdeņos, kas noteikti saskaņā ar Eiropas Savienības (ES) zveju regulējošiem normatīvajiem aktiem, un ES dalībvalstu un valstu, kas nav ES dalībvalstis, ūdeņos.

VVD struktūrā ietilpst **8 RVP**, katras RVP pārraudzībā ir nodoti vairāki Latvijas administratīvie rajoni:

- Daugavpils RVP - Daugavpils, Krāslavas, Preiļu un Jēkabpils rajons;
- Jelgavas RVP – Jelgavas, Bauskas un Dobeles rajons;
- Lielrīgas RVP – Rīgas un Ogres rajons;
- Liepājas RVP – Liepājas, Kuldīgas un Saldus rajons;
- Madonas RVP – Madonas, Gulbenes, Alūksnes un Aizkraukles rajons;
- Rēzeknes RVP – Rēzeknes, Balvu un Ludzas rajons;
- Valmieras RVP – Valmieras, Cēsu, Limbažu un Valkas rajons;
- Ventspils RVP – Ventspils, Talsu un Tukuma rajons.

Visās RVP ir šādas struktūrvienības – Administratīvā daļa, Atļauju daļa, Dabas aizsardzības daļa un Piesārņojuma kontroles daļa.

RVP funkcijas ir noteiktas likumos (piemēram, likumā “Par vides aizsardzību”, likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”), Ministru kabineta noteikumos, kā arī ar RVP reglamentā.

VVD savas funkcijas īsteno sadarbībā Vides ministriju un tās padotībā esošajām institūcijām, Valsts mežu dienestu, Lauku atbalsta dienestu, Pārtikas un veterināro dienestu un citām valsts pārvaldes iestādēm, pašvaldībām, kā arī nevalstiskajām organizācijām un privātpersonām.

1.2. GALVENIE UZDEVUMI UN DARBĪBAS VIRZIENI

VVD centrālo struktūrvienību – **Vides kontroles un uzraudzības departamenta, Atļauju un tehnisko noteikumu departamenta un Juridiskā departamenta** uzdevums ir nodrošināt vienotas vides aizsardzības normatīvo aktu piemērošanas ieviešanu visos Latvijas reģionos, sniedz priekšlikumus par normatīvo aktu projektiem, kā arī metodiski vada teritoriālo struktūrvienību darbu.

Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldei ir šādi svarīgākie uzdevumi:

1. kontrolēt vides aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu Latvijas jūras ūdeņos un kontrolē zveju Latvijas jūras un iekšējos ūdeņos, kā arī starptautiskajos, ES dalībvalstu un valstu, kas nav ES dalībvalstis, ūdeņos;
2. izsniegt licences un zvejas žurnālus zvejai Latvijas jūras un iekšējos ūdeņos;
3. nodrošināt zvejas kuģu diennakts satelītnovērošanu un nozvejoto zivju izkraušanas kontroles sistēmas Latvijas ostās darbību;
4. apstiprināt darbības plānus neparedzēta piesārņojuma gadījumiem ostām, piestātnēm un termināliem un atkritumu apsaimniekošanas plānus ostām;
5. iegūt, apkopot un sniegt informāciju savas kompetences ietvaros par jūras vides stāvokli un dabas resursu izmantošanu.

RVP struktūrvienības veic šādus svarīgākos uzdevumus: Administratīvā daļa:

1. Nodrošina RVP darba organizāciju;
2. Veic RVP materiāli tehnisko nodrošinājumu;
3. Nodrošina RVP piešķirto finanšu un materiālo līdzekļu grāmatvedību.

Piesārņojuma kontroles daļa:

1. veic valsts kontroli par piesārņojošām darbībām un preventīvu piesārņojuma novēršanu tā rašanās vietās jebkurā Reģiona objektā vai vietā;
2. veic valsts kontroli par atkritumu un iepakojuma apsaimniekošanu attiecīgajā Reģionā;
3. veic valsts kontroli par normatīvo aktu ievērošanu, vecot darbības ar ķīmiskajām vielām un ķīmiskajiem produktiem Reģionā;
4. sagatavo un/vai izdod administratīvos aktus vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas jautājumos;

Dabas aizsardzības daļa:

1. veic valsts kontroli par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, īpaši aizsargājamo sugu un biotopu, kā arī citu ar dabas aizsardzību saistīto normatīvo aktu ievērošanu jebkurā vietā Reģionā;
2. veic valsts kontroli par dabas resursu ieguves un izmantošanas normatīvo aktu ievērošanu jebkurā objektā Reģionā;
3. sagatavo un/vai izdod administratīvos aktus par dabas aizsardzības jautājumiem un dabas resursu izmantošanu;
4. veic informēšanu par dabas aizsardzības jautājumiem;

Atļauju daļa:

1. veic paredzēto darbību sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu;
2. sagatavo piesārņojošo darbību likumiskai veikšanai nepieciešamos administratīvos aktus (A un B kategoriju piesārņojošo darbību atļaujas, C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājumu);
3. sagatavo dabas resursu atļaujas;
4. sagatavo tehniskos noteikumus plānotai būvniecībai, zemes transformācijai, ražošanas un pakalpojumu sniegšanas objektu ierīkošanai u.c. normatīvajos aktos noteiktām darbībām;
5. sniedz izvērtējumus, atzinumus, saskaņojumu un datu apkopojumus vides aizsardzības jomā;

1.3. IZMAIŅAS 2005.GADĀ

2005.gadā pēc Valsts vides dienesta izveidošanas izmaiņas nav notikušas.

2. VALSTS VIDES DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. ATĻAUJU, LICENČU UN TEHNISKO NOTEIKUMU IZSNIEGŠANA UN SASKAŅOŠANA

2.1.1. ATĻAUJAS PIESĀRŅOJOŠO DARBĪBU VEIKŠANAI

2002.gadā stājās spēkā MK 2002.gada 9.jūlija noteikumi Nr.294 „Kārtība, kādā piesakāmas A,B un C kategorijas piesārņojošās darbības un izsniedzamas atļaujas A un B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai”. Saskaņā ar noteikumiem piesārņojošā darbības veicējam tiek izsniegta vienota atļauja, kas integrēti reglamentē ietekmi uz visām vides sfērām. 2005.gadā

Valsts vides dienesta reģionālās vides pārvaldes kopā izsniegušas 25 atļaujas A kategorijas piesārņojošām darbībām, 677 atļaujas B kategorijas piesārņojošām darbībām un 1426 apliecinājumus C kategorijas piesārņojošām darbībām (skat. 1.tabulu).

1.tabula. Izsniegto atļauju skaits

	A kategorija	B kategorija	C kategorija	SEG	Kopā
Daugavpils RVP	4	85	160	12	261
Jelgavas RVP	6	99	197	2	304
Lielrīgas RVP	9	169	461	29	668
Liepājas RVP	3	62	124	1	190
Madonas RVP	1	102	200	3	306
Rēzeknes RVP	0	54	100	0	154
Valmieras RVP	0	43	107	4	154
Ventspils RVP	2	63	77	0	192
Kopā	25	677	1426	51	2179

2004.gadā tika uzsākta Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ieviešana Latvijā. MK 2004.gada noteikumi Nr.400 “Siltumnīcefekta gāzu emisijas atļaujas pieteikšanas un izsniegšanas kārtība” nosaka kārtību, kādā tiek izsniegtas atļaujas siltumnīcefekta gāzu emisijai. 2005. gadā tika izsniegta 51 siltumnīcefekta gāzu emisijas atļauja. (1.tabula).

2.1.2. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS ATĻAUJAS

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu un MK 2005.gada 17.maija noteikumiem Nr.342 reģionālās vides pārvaldes izsniedz atkritumu apsaimniekošanas atļaujas uzņēmumiem, kam nav jāsaņem A vai B kategorijas piesārņojošās atļauja. Kopā 2005.gadā izsniegtas 420 atkritumu apsaimniekošanas atļaujas (Daugavpils RVP – 43; Jelgavas RVP – 28; Lielrīgas RVP – 185; Liepājas RVP – 38; Madonas RVP – 34; Rēzeknes RVP – 33; Valmieras RVP – 31; Ventspils RVP – 28).

2.1.3. DABAS RESURSU LIETOŠANAS ATĻAUJAS

Saskaņā ar likumu “Par zemes dzīlēm” reģionālās vides pārvaldes izsniedz dabas resursu lietošanas atļaujas gadījumos, kad pazemes un virszemes būvju būvniecības, tajā skaitā dīķu un citu ūdenstilpju ierīkošanas, virszemes ūdensobjektu gultnes tīrīšanas vai padziļināšanas rezultātā tiek iegūti derīgie izraktenī un tos paredzēts realizēt. 2005.gadā izsniegtas 84 dabas resursu lietošanas atļaujas (Daugavpils RVP – 6; Jelgavas RVP – 13; Lielrīgas RVP –

49; Liepājas RVP – 3; Madonas RVP – 4; Rēzeknes RVP – 3; Valmieras RVP – 5; Ventspils RVP -1).

2.1.4. ŪDENS RESURSU LIETOŠANAS ATĻAUJAS

Saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumu un reģionālās vides un MK 2003.gada 23.decembra MK noteikumiem Nr.736 “Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” reģionālās vides pārvaldes izsniedz atļaujas ūdens resursu lietošanai darbībām, kuras ietekmē vai var ietekmēt ūdens kvalitāti, daudzumu vai ekosistēmas un kuras nav A vai B kategorijas piesārņojošās darbības. Saskaņā ar grozījumiem MK noteikumos (2005.gada 13.septembra MK noteikumi Nr.692) ūdens resursu lietošanas atļaujas jāsaņem arī hidrotehnisko būvju darbībai. 2005.gadā izsniegtas 199 atļaujas ūdens resursu lietošanai (Daugavpils RVP – 15; Jelgavas RVP – 38; Lielrīgas RVP – 21; Liepājas RVP – 39; Madonas RVP – 30; Rēzeknes RVP – 13; Valmieras RVP – 21; Ventspils RVP – 22)

2.1.5. ATĻAUJAS GULTNES PADZIĻINĀŠANAS DARBIEM

Saskaņā ar MK 1997. gada 28. oktobra noteikumiem Nr.363 “Ostu hidrotehnisko būvju speciālie būvnoteikumi” Valsts vides dienests 2005.gadā izsniedza 15 atļaujas padziļināšanas darbu veikšanai ostu akvatorijās.

2.1.6. ZVEJAS LICENČU IZSNIEGŠANA

Saskaņā ar Zvejniecības likuma 11.pantu Valsts vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde izsniedz licences rūpnieciskajai zvejai iekšējos ūdeņos, jūras zvejai un rūpnieciskajai zvejai piekrastes ūdeņos. 2005.gadā tika izsniegtas 1693 licences rūpnieciskajai zvejai iekšējos ūdeņos, 631 licence rūpnieciskajai jūras zvejai un 520 licences rūpnieciskajai zvejai piekrastes ūdeņos.

2.1.7. TEHNISKO NOTEIKUMU, ATZINUMU un IZZIŅU IZSNIEGŠANA, DAŽĀDU SASKAŅOJUMU VEIKŠANA, DARBS AR PĀRSKATIEM

Saskaņā ar likumu “Par piesārņojumu” reģionālās vides pārvaldes veic sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu, kā arī izsniedz tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums. 2005.gadā veikti 629 sākotnējie ietekmes uz vidi novērtējumi un izsniegti 5219 tehniskie noteikumi (3.tabula).

3.tabula. Sākotnējais IVN, tehniskie noteikumi

	Veikts sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums	Izsniegti tehniskie noteikumi
Daugavpils RVP	60	589
Jelgavas RVP	23	478
Lielrīgas RVP	180	1690
Liepājas RVP	70	519
Madonas RVP	51	544
Rēzeknes RVP	38	390
Valmieras RVP	96	608
Ventspils RVP	111	401
Kopā	629	5219

Saskaņā ar MK 2002.gada 2.aprīļa noteikumiem Nr.139 “Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas apjomiem un termiņiem, ziņojuma sniegšanas kārtību un veidlapas paraugu” reģionālās vides pārvaldes iepakotājiem un iepakojuma apsaimniekošanas uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām) izsniedz izziņu par reģistrāciju. 2005.gadā izsniegtas 505 izziņas iepakotājiem (Daugavpils RVP – 26; Jelgavas RVP – 32; Lielrīgas RVP – 310; Liepājas RVP – 21; Madonas RVP – 40; Rēzeknes RVP – 20; Valmieras RVP – 38; Ventspils RVP – 18).

Saskaņā ar MK 2004.gada 19.oktobra noteikumiem Nr.883 “Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” reģionālās vides pārvaldes izskata un sniedz atzinumus par vietējo pašvaldību izstrādātajiem teritorijas plānojumiem. 2005.gadā izskatīti un sniegti atzinumi par 533 teritoriju plānojumiem un detālplānojumiem (Daugavpils RVP – 22; Jelgavas RVP – 6; Lielrīgas RVP – 390; Liepājas RVP – 42; Madonas RVP – 7; Rēzeknes RVP – 22; Valmieras RVP – 9; Ventspils RVP – 35).

Saskaņā ar MK 2004.gada 13.aprīļa noteikumiem Nr.299 “Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā” reģionālās vides pārvaldes 2005.gadā izsniegušas 986 atzinumus par objektu pieņemšanu ekspluatācijā (Daugavpils RVP – 88; Jelgavas RVP – 84; Lielrīgas RVP – 333; Liepājas RVP – 148; Madonas RVP – 104; Rēzeknes RVP – 52; Valmieras RVP – 63; Ventspils RVP – 114).

Saskaņā ar Valsts statistikas likuma 7.pantu un pamatojoties uz Vides ministrijas 2004.gada 23.novembra rīkojumu Nr.375 “Par valsts statistikas pārskatiem” reģionālās vides pārvaldes veic valsts statistisko pārskatu “Nr.2 –

Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību”; “Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu” un “Nr.3. Pārskats par atkritumiem” pieņemšanu no uzņēmumiem un to pārbaudi. Reģionālās vides pārvaldes veic arī pārbaudīto pārskatu “Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību”; “Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu” datu ievadīšanu centralizētās datu bāzēs. 2005.gadā tika pieņemti 2854 pārskati “Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību”; 1731 pārskats “Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu” un 1172 pārskati “Nr.3. Pārskats par atkritumiem”. (4.tabula).

4.tabula. Saskaņotie pārskati

	2- Gaiss	2 – Ūdens	3 - Pārskats par atkritumiem	Dabas resursu nodoklis
Daugavpils RVP	320	163	200	1183
Jelgavas RVP	256	232	63	956
Lielrīgas RVP	900	331	235	2428
Liepājas RVP	198	198	172	782
Madonas RVP	392	178	81	1323
Rēzeknes RVP	228	166	146	776
Valmieras RVP	413	292	186	783
Ventspils RVP	147	171	89	765
Kopā	2854	1731	1172	8996

Saskaņā ar MK 2004.gada 29.jūnija noteikumiem Nr.555 “Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība” reģionālās vides pārvaldes saskaņo pārskatus par dabas resursu nodokli. 2005.gadā tika saskaņoti 8996 pārskati (4.tabula).

2005. gadā tika saskaņotas 140 piesārņojuma izpētes programmas (Daugavpils RVP – 16; Jelgavas RVP – 7; Lielrīgas RVP – 34; Madonas RVP – 7; Rēzeknes RVP – 17; Valmieras RVP – 10; Ventspils RVP – 49). sanācības darbi 2005. gadā tika veikti 19 objektos (Daugavpils RVP – 2; Lielrīgas RVP – 14; Valmieras RVP – 1; Ventspils RVP – 2).

2005.gadā reģionālās vides pārvaldes izdevušas 11270 citus dažāda veida saskaņojumus un atzinumus.

2.2. VIDES AIZSARDZĪBAS NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE

Valsts vides dienests 2005.gadā veica 36551 vides un dabas aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaudi (reģionālās vides pārvaldes – 13051 pārbaudi; Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde – 23102 pārbaudes, Vides kontroles un uzraudzības departaments (turpmāk – VKUD) – 398 pārbaudes). Konstatējot normatīvo aktu prasību pārkāpumus, ar rīkojumiem tika uzdots šos pārkāpumus novērst; tāpat tika piemēroti arī administratīvie sodi. 2005.gadā kopā tika izsniegti 6700 rīkojumi un administratīvi sodītas 1990 personas (fiziskās + juridiskās) par kopējo summu 104824 Ls.

2.2.1. DABAS RESURSU KONTROLE

Saskaņā ar likumu “Par vides aizsardzību”, likumu “Par zemes dzīlēm”, Ūdens apsaimniekošanas likumu vides valsts inspektori veic dabas resursu izmantošanas nosacījumu un ieguves limitu ievērošanas kontroli. 2005.gadā VVD inspektori veica 594 derīgo izrakteņu ieguves kontroles un 935 ūdens resursu izmantošanas kontroles (5.tabula).

5.tabula. Dabas resursu izmantošanas kontrole

	Derīgie izrakteņi	Ūdens resursi
Daugavpils RVP	88	98
Jelgavas RVP	109	17
Lielrīgas RVP	24	326
Liepājas RVP	68	221
Madonas RVP	87	170
Rēzeknes RVP	60	59
Valmieras RVP	87	40
Ventspils RVP	60	4
VKUD	11	0
Kopā	594	935

Pārbaūžu laikā tika kontrolēta:

- zemes dzīļu izmantošanai nepieciešamie dokumenti;
- izsniegto atļauju (licenču) nosacījumu izpilde;
- derīgo izrakteņu ieguves objektu izstrādes noteikumu ievērošana;
- derīgo izrakteņu ieguves apjomu uzskaitē;
- uzdoto rīkojumu izpilde;

- pazemes ūdens ieguves avotu ekspluatācijas atbilstība ūdens lietošanas atļaujas nosacījumiem;
- pazemes ūdeņu aizsardzības pasākumu ievērošana.

Derīgo izrakteņu ieguvē, galvenokārt, konstatēti šādi normatīvo aktu prasību pārkāpumi un neatbilstības:

- nelikumīga derīgo izrakteņu ieguve;
- nepareiza derīgo izrakteņu ieguves apjomu uzskaitē;
- atļaujas (licences) nosacījumu neievērošana.

Pazemes ūdeņu ieguvē konstatēti šādi normatīvo aktu prasību pārkāpumi un neatbilstības:

- nav hermētiski noslēgti urbumu atloki;
- urbumu šahtās atrodas ūdens un ir piegružoti urbumu paviljoni
- ūdens lietošanas uzskaites žurnāls netiek aizpildīts vai nav ierīkots atbilstoši prasībām.
- nav saņemtas pazemes ūdeņu atradnes pases vai nav ievēroti tās nosacījumi.

Par pieļautajiem pārkāpumiem tika izsniegti rīkojumi to novēršanai, kā arī sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli un pieņemti lēmumi par administratīvo sodu piemērošanu. Informācija par administratīvajiem sodiem apkopota 2.3.1.sadaļā „Piemērotie administratīvie sodi”.

2.2.2. SUGU UN BIOTOPU KONTROLE UN AIZSARGĀJAMO DABAS TERITORIJU KONTROLE

Saskaņā ar likumu “Par vides aizsardzību”, Sugu un biotopu aizsardzības likumu, Aizsargjoslu likumu, likumu “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un atbilstošajiem Ministru kabineta noteikumiem vides valsts inspektori veic sugu un biotopu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības noteikumu ievērošanas kontroli, kā arī vides aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanas kontroli aizsargjoslās. VVD inspektori 2005.gadā kopā veikuši 3176 pārbaudes (5.tabula).

Par pieļautajiem pārkāpumiem tika izsniegti rīkojumi to novēršanai, kā arī sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli un pieņemti lēmumi par administratīvo sodu piemērošanu. Informācija par administratīvajiem sodiem apkopota 2.3.1.sadaļā „Piemērotie administratīvie sodi”.

5.tabula. Veikto pārbažu skaits par dabas aizsardzību

	Sugu un biotopu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārbaudes	Aizsargjoslu pārbaudes	Mežu aizsardzības un izmantošanas pārbaudes	Kopā
Daugavpils RVP	241	21	76	338
Jelgavas RVP	232	39	64	335
Lielrīgas RVP	151	39	42	232
Liepājas RVP	201	193	413	807
Madonas RVP	434	16	84	534
Rēzeknes RVP	193	119	38	350
Valmieras RVP	190	43	66	299
Ventspils RVP	115	53	86	254
VKUD	13	13	1	27
Kopā	1770	536	870	3176

2.2.3. VIDES PIESĀRŅOJUMA, ĶĪMISKO VIELU UN ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS KONTROLE

Saskaņā ar likumu “Par vides aizsardzību”, likumu “Par piesārņojumu” Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu likumu, Atkritumu apsaimniekošanas likumu un atbilstošajiem Ministru kabineta noteikumiem vides aizsardzības jomā vides valsts inspektori veic vides piesārņojuma un ķīmisko vielu lietošanas kontroli, kā arī atkritumu apsaimniekošanas kontroli. Reģionālo vides pārvalžu paveiktais piesārņojuma integrētajā kontrolē, atkritumu un iepakojuma apsaimniekošanas un iepakojuma apsaimniekošanas kontrolē parādīts 6. tabulā.

Saskaņā ar MK 2002.gada 24.septembra noteikumiem Nr.437 “Ozona slāņa aizsardzības noteikumi” VVD inspektori veica 86 pārbaudes uzņēmumos, kuri veic darbības ar ozona slāni noārdošām vielām. Pārbažu rezultātā tika konstatēts, ka atsevišķi uzņēmumi veic ozona slāni noārdošo vielu importu bez attiecīgās atļaujas.

Saskaņā ar MK 2004.gada 22.aprīļa noteikumiem Nr.400 “Siltumnīcefekta gāzu emisijas atļaujas pieteikšanas un izsniegšanas kārtība” un MK 2004.gada 7.septembra noteikumiem Nr.778 “Kārtība, kādā tiek veikts siltumnīcefekta gāzu emisiju monitorings, kā arī pārbaudīti un apstiprināti ikgadējie pārskati par siltumnīcefekta gāzu emisiju” VVD inspektori veica pārbaudes 88 uzņēmumos. Pārbažu laikā tika konstatēts, ka ne visos

uzņēmumos tiek ievēroti patērētā kurināmā uzskaites nosacījumi, atsevišķos uzņēmumos jāveic izmaiņas atļaujas nosacījumos.

6.tabula. Veikto pārbauzu skaits par vides aizsardzību

	A kategorija	B kategorija	C kategorija	Atkritumu apsaimnie- košana	Iepakojuma apsaimnie- košana	Kopā
Daugavpils RVP	22	173	187	45	12	439
Jelgavas RVP	12	156	249	48	47	512
Lielrīgas RVP	51	405	470	33	66	1025
Liepājas RVP	28	201	144	277	90	740
Madonas RVP	4	206	287	104	30	631
Rēzeknes RVP	8	91	186	130	12	427
Valmieras RVP	23	273	245	17	2	560
Ventspils RVP	6	171	77	11	1	266
Kopā	154	1676	1845	665	260	4600

Valsts vides dienesta inspektori 2005.gadā veikuši 162 darbību ar ķīmiskajām vielām un ķīmiskajiem produktiem.

Pārbauzu laikā, galvenokārt, konstatēti šādi normatīvo aktu prasību pārkāpumi un neatbilstības:

- netiek ievēroti izdoto atļauju nosacījumi;
- uzskaites noteikumu neievērošana;
- neatbilstoši tiek marķētas ķīmiskās vielas un ķīmiskie produkti, kā arī bīstamie atkritumi;
- netiek ievēroti noteikumi par ķīmisko vielu un ķīmisko produktu drošības datu lapām.

Par pieļautajiem pārkāpumiem tika izsniegti rīkojumi, kā arī sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli un pieņemti lēmumi par administratīvo sodu piemērošanu. Informācija par administratīvajiem sodiem apkopota 2.3.1.sadaļā „Piemērotie administratīvie sodi”.

2.2.4. RŪPNIECISKO AVĀRIJU RISKA OBJEKTU KONTROLE

Saskaņā ar Ministru kabineta 2001.gada 19.jūnija noteikumu Nr.259 ”Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” un 2005.gada 19.jūlija noteikumu Nr.532 “Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas

pasākumiem” prasībām Valsts vides dienests vada inspekcijas komisiju, pieaicinot darbā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Valsts darba inspekcijas, attiecīgās reģionālās vides pārvaldes, attiecīgās pašvaldības un, ja nepieciešamas, Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – VPVB) pārstāvjus. Inspekcijas komisijas mērķis ir kopīga paaugstināta riska objekta vides, ugunsdrošības un darba aizsardzības pasākumu, kas paredzēti rūpniecisko avāriju riska novēršanai, cilvēku un vides aizsardzībai šādos avārijas gadījumos, izpildes pārbaude. Uzņēmumos inspekcijas komisija pārbauda drošības pārskatā vai rūpniecisko avāriju novēršanas programmā sniegtās informācijas atbilstību faktiskajam stāvoklim uzņēmumā.

Pārskata gadā kopumā tika pārbaudīti 27 uzņēmumi.

Apkopojot pārbaudes rezultātus, tika konstatēti galvenie vides aizsardzības prasību pārkāpumi uzņēmumos:

- netiek veikta bīstamo atkritumu uzskaitē,
- nav iesniegta VPVB Rūpniecisko avāriju novēršanas programma vai Drošības pārskats;
- nepilnīgi izstrādāta avāriju situāciju izziņošanas shēma;
- nepilnīgi izstrādāta civilās aizsardzības sakaru un apziņošanas shēma;
- iesniegtais drošības pārskats vai rūpnieciskās avārijas novēršanas programma ir izstrādāta nepilnīgi (nav uzrādītas visas bīstamās ķīmiskās vielas, nav konstatēti visi avāriju riska faktori un veikti aprēķini, sniegtā informācija ir atspoguļota nepilnīgi u.c.).

2.2.5. ZVEJAS UN MAKŠĶERĒŠANAS NOTEIKUMU IEVĒROŠANAS KONTROLE

Zvejas un makšķerēšanas normatīvo aktu ievērošanas kontroli vides valsts inspektori veica saskaņā ar likumu “Par vides aizsardzību”, Zvejniecības likumu un atbilstošajiem Ministru kabineta noteikumiem. 2005.gadā kopā tika veiktas 21626 zvejas un makšķerēšanas normatīvo aktu ievērošanas pārbaudes.

Zvejas un makšķerēšanas normatīvo aktu ievērošanas kontroles laikā tika atklāti 1469 pārkāpumi, par ko kopā piemērots administratīvais sods 33049 Ls apmērā (skat. 2.3.1.sadaļu). Raksturīgākie pārkāpumi bija:

- makšķerēšana bez makšķerēšanas kartes;
- makšķerēšana lieguma vietās;
- zveja bez zvejas atļaujas (licences);
- atrašanās ar neatļautiem zivju iegūšanas rīkiem ūdenstilpju tiešā tuvumā;
- zvejas rīku marķēšanas prasību neievērošana;
- zivju izkraušanu regulējošo tiesību aktu pārkāpumi;
- zveja aizliegtā zvejas rajonā vai laikā.

2.2.6. MAZO HIDROELEKTROSTACIJU KONTROLE

Par HES ekspluatācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām veiktas 282 pārbaudes (2005.gadā Latvijā hidroenerģiju ražoja 3 lielās HES ar projektēto jaudu >2 MW (Rīgas HES, Ķeguma HES un Pļaviņu HES) un 143 mazās HES ar projektēto jaudu < 2 MW). Veicot pārbaudes par HES ekspluatācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām, salīdzinot ar 2004. gadu, konstatēts, ka ir palielinājusies HES valdītāju un operatoru atbildība par ūdenskrātuves ūdens līmeņa režīma regulēšanu un garantētā caurplūduma nodrošināšanu atbilstoši attiecīgās ūdenskrātuves ekspluatācijas noteikumiem. Regulāri veicot pārbaudes, redzams, ka HES īpašnieki cenšas novērst konstatētos trūkumus un noteiktajos termiņos izpildīt ar rīkojumiem uzdotos pasākumus. Netika arī konstatēti būtiski HES ekspluatācijas režīma, kas noteikts attiecīgās HES ūdenskrātuves ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumos, pārkāpumi.

Veicot HES ekspluatācijas atbilstības vides aizsardzības normatīvajiem aktiem, uzdoti 269 rīkojumi nepilnību un nebūtisku pārkāpumu novēršanai, kā arī par ŪRLA saņemšanu, par zivsaimnieciskās ekspertīzes slēdziena veikšanu un zivju resursiem nodarītā zaudējuma kompensācijas aprēķināšanu, u.c., uzdodot konkrētus termiņus to izpildei, kā arī sekots izpildei.

Konstatēti sekojoši atbilstības normatīvo aktu prasībām pārkāpumi un dokumentu nesakārtotība:

- Netiek izpildīti vai tiek nepilnīgi aizpildīti HES ekspluatācijas darba žurnāli, tajā skaitā hidroloģisko novērojumu žurnāls, galvenokārt netiek fiksētas veiktās darbības ar aizvāriem, ledus stāvoklis ūdenskrātuvē u.c. ūdenskrātuves ekspluatācijas noteikumos un hidrotehnisko būvju drošuma programmā minētās prasības;
- nav mērlatas piesaistītas pie valsts ģeodēziskā tīkla un tās nav noteiktas formas, nav ierīkots augstuma atzīme (reperis) HES ēkā vai tuvumā atbilstoši hidrotehnisko būvju drošuma programmas prasībām, nav sertificēta mērnieka akta par repera ierīkošanu un atbilstību absolūtajām augstuma atzīmēm B.S;
- tām HES, kurām nebija pabeigta procedūra par HES ekspluatācijas rezultātā nodarīto zaudējumu zivju resursiem atbilstoši MK 08.05.2001. noteikumu Nr.188 prasībām noteikšanu un kompensāciju, tā ar rīkojumu uzdota sakārtot.

2.2.7. KUĢU UN OSTU AKVATORIJU KONTROLE

2005. gadā JIŪP veica 388 vides aizsardzības noteikumu ievērošanas pārbaudes uz kuģiem un 1073 pārbaudes ostu akvatorijā. Jūrā un ostu akvatorijā nelikumīgi novadītais naftas un naftas produktu daudzums bija 2337 kg, kas ir

mazākais daudzums pēdējo piecu gadu laikā. 2005. gadā uzliktais dabas resursu nodoklis par vidē novadīto piesārņojumu bija 995,23 lati.

Joprojām visbiežāk konstatētais vides aizsardzības noteikumu pārkāpums uz kuģiem ir nelikumīga naftu saturošu ūdeņu novadīšana jūrā vai ostas akvatorijā.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/32 EK (1999.gada 26.aprīlis) „Par sēra satura samazināšanu konkrētiem šķidrā kurināmā veidiem”, kas pārņemta ar 2004.gada 2.marta MK noteikumiem Nr.125 „Par sēra satura ierobežošanu noteiktiem šķidrās degvielas veidiem” prasībām JIŪP inspektori 2005.gadā veica 16 sēra satura pārbaudes kuģu degvielā. Pieļaujamais sēra saturs bija pārsniegts 7 gadījumos.

2.2.8. JŪRAS ŪDEŅU KONTROLE NO GAISA

Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde (JIŪP) veica regulāru Latvijas Republikas jūras ūdeņu uzraudzību no gaisa, lai kontrolētu vides aizsardzības un zvejas noteikumu ievērošanu.

2005.gadā JIŪP inspektori veica 75 inspekcijas lidojumus, nolidojot kopā 395 stundas. Šo lidojumu laikā inspektori konstatēja 5 jūras vides piesārņošanas gadījumus ar naftu un naftas produktiem. Kā redzams 7.tabulā, 2005.gadā lidojumos tika novērots mazākais piesārņošanas gadījumu skaits pēdējos piecos gados, lidojumu skaitam un ilgumam saglabājoties apmēram iepriekšējo gadu līmenī. Taču, kā liecina tabulā atspoguļotie rādītāji, atklāto piesārņošanas gadījumu skaits nav atkarīgs no nolidoto stundu vai lidojumu skaita. Arī katra piesārņojuma apjoms var būt ļoti atšķirīgs.

Paralēli jūras piesārņojuma kontrolei diennakts gaišajā laikā, inspekcijas lidojumi ļauj efektīvāk kontrolēt arī stacionāro zvejas rīku izvietojumu piekrastes joslā, zveju ar traļiem lieguma laikā un zvejas lieguma rajonos, kā arī dod iespēju uzraudzīt Baltijas jūras un Rīgas līča kuģošanas ceļus.

7.tabula. JIŪP inspekcijas lidojumi 2001.-2005. gadā

Gads	Lidojumu skaits	Nolidotās stundas	Atklātie jūras piesārņošanas gadījumi	Piesārņojuma kopējais apjoms (m ³)
2001.	71	412,4	6	1,8992
2002.	67	387,4	21	0,36105
2003.	81	414	14	0,699
2004.	70	366,6	13	1,03
2005.	75	395	5	0,79

2.2.9. Faktori, kas ietekmējuši normatīvo aktu ievērošanu regulējamā vidē

Par visbūtiskāko faktoru, kurš ietekmēja normatīvo aktu ievērošanu 2005.gadā būtu uzskatāma plašā jaunās integrētās piesārņojuma kontroles sistēmas ieviešana, kura uzliek nosacījumus piesārņojošo darbību veicējiem un to ievērošanas uzraugiem visā ražošanas cikla laikā. Līdz integrētajām piesārņojošo darbību atļaujām uzņēmumi darbojās ar dažādām nozaru atļaujām, kuras bieži vien radīja tikai ļoti sadrumstalotu priekšstatu par tehnoloģijām un procesiem un traucēja gan pašiem uzņēmumiem, gan inspektoriem izsekot visām piesārņojošām darbībām un bīstamajiem posmiem procesos. Pirmās integrētās atļaujas tika sagatavotas un izsniegtas operatoriem jau 2004.gadā, taču 2005.gadā tika izsniegta to lielākā daļa. Kontroles pasākumu veikšana atklāja daudzu uzņēmumu paviršo attieksmi pret nosacījumu ievērošanu un manāmu sasparošanos, uzzinot par lielajiem administratīvajiem sodiem, kuri draud par atļauju nosacījumu neievērošanu.

Otrs nozīmīgs faktors ir jaunu prasību noteikšana normatīvajos aktos un to izmaiņas. Īpaši nozīmīgas gan uzņēmumiem, gan RVP darbiniekiem – ekspertiem un inspektoriem, bija izmaiņas dabas resursu nodokļa jomā, zemes dziļu ieguves, ķīmisko vielu un produktu izmantošanas jomā, kā arī izmaiņas normatīvajos aktos par piesārņojošo darbību klasifikāciju. Jaunās prasības bija gan pašiem jāizprot, gan par to jāsniedz informācija uzņēmumu pārstāvjiem, kuriem jāplāno jauno prasību ieviešanas pasākumi.

Vides aizsardzības noteikumu ievērošanu uz kuģiem ir sekmējusi Helsinku komisijas Baltijas stratēģijas par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtām ostās un ar to saistītajiem jautājumiem ieviešana, kas paredz, ka maksa par kuģu radīto atkritumu nodošanu tiek iekļauta vispārējā ostas nodevā, kas jāmaksā visiem ostā ienākošajiem kuģiem, neatkarīgi no tā, nodod tas atkritumus ostā vai nē. Šī stratēģija tiek piemērota visās Baltijas jūras reģiona ostās.

Izvērtējot notikušos piesārņošanas gadījumus, atklājas, ka lielākajā daļā gadījumu naftas saturoši ūdeņi no kuģiem jūrā novadīti apzināti – ekonomisku apsvērumu dēļ, tādā veidā cerot ietaupīt līdzekļus un laiku, kas nepieciešams to nodošanai ostā, un tikai aptuveni 10% gadījumu ir saistīti ar avārijām vai atbildīgo personu nolaidību.

Zvejas noteikumu ievērošanu jūras un piekrastes zvejā ir ietekmējušas ES prasībām atbilstošas zvejas kontroles nodrošināšana. Tas ietver zvejas kuģu, kas garāki par 15 m, satelītnovērošanu, novērojot visus ES ūdeņos zvejojošos Latvijas zvejas kuģus un Latvijas ekskluzīvās ekonomiskās zonas ūdeņos zvejojošos ārvalstu kuģus, nozvejoto zivju izkraušanas kontroles sistēmas ieviešanu un diennakts dispečerdienesta izveidošanu.

Rezultātā ir samazinājusies nelikumīga nozvejas neuzrādīšana un zvejas limitu pārsniegšana.

Zvejas un maksšķerēšanas noteikumu ievērošanu iekšējos ūdeņos ir sekmējusi lielā sabiedrības interese un iesaistīšanās zivju resursu aizsardzībā speciālo kampaņu laikā.

Turpretī malū zvejniecību veicinošs faktors pēc inspektoru novērojumiem ir nesakārtotā zvejas tīklu tirdzniecība Latvijā. Tirgū ir pieejami ļoti lēti tīkli, kuri dažkārt tiek pamesti vai aizmirsti ūdenstilpē, vai arī bez problēmām iegādāti no jauna, ja inspektori tos ir izņēmuši. Turklāt tiek tirgoti arī tīkli ar mazāku acu izmēru, nekā atļauts noteikumos. Iespējamais risinājums būtu, līdzīgi kā dažās kaimiņvalstīs, ieviest noteikumu, ka tīklus var pārdot tikai tām personām, kas var uzrādīt savas tiesības zvejot. Tomēr, tas nenovērsētu tīklu pirkšanu un ieviešanu no citām valstīm.

2.2.10. Prognozes par regulējamās vides attīstības dinamiku

Veicot pirmās pārbaudes par integrēto atļauju nosacījumu ievērošanu objektos, galvenā uzmanība tika veltīta izskaidrojošām un brīdinošām darbībām, kā arī informēšanai par iespējamiem sodiem, ja turpmāk tiks konstatēta būtisku atļauju nosacījumu neievērošana, kā arī sodu neizbēgamība, pārkāpjot vides aizsardzības prasības. Kopumā ir vērojama situācijas uzlabošanās ražošanas objektos un uzņēmumos, kā arī iedzīvotāju neiecietības palielināšanās, konstatējot vides piesārņošanas gadījumus.

Paredzams, ka pastiprinātas kontroles rezultātā sugu aizsardzībā mazināsies tirdzniecība ar īpaši apdraudētajām sugām un to ievākšana dabas vidē.

Attīstoties valsts ekonomikai, attīstīsies ražošana, kura ir saistīta ar jaunu tehnoloģiju ieviešanu. Ja pretī būs normatīvo aktu bāze, kas regulēs iekāru darbību uzstādot tām specifiskas prasības vides attīstības dinamika būs augšupejoša un regulējama.

Palielinās antropogēnā slodze uz vidi – pieaug būvniecības apjomi (arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, aizsargjoslās); pieaug ražošanas jaudas, attīstās lauksaimniecība. Tās viss rada nelabvēlīgas ietekmes uz vidi, kuras mazināšanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem pārvaldei ir jāizdod dažādi reglamentējoši administratīvie akti. Tātad darba apjoms pieaugs.

Ņemot vērā Baltijas jūrā arvien pieaugošo kuģu satiksmi, ostu un terminālu attīstību, stingrāku vides aizsardzības prasību izvirzīšanu un jaunu ES direktīvu prasību pieņemšanu, kontroles apjoms nākotnē tikai pieaugs. Līdz ar stingrāku sankciju piemērošanu par jūras vides piesārņošanu, iespējams, ka nelegālā novadīšana no kuģiem nākotnē samazināsies. Paredzams, ka normatīvo aktu prasības piesārņošanas no kuģiem novēršanai palīdzēs ievērot arī stingrāku un vienotu sankciju piemērošana ES dalībvalstīs. Pašreiz arī Latvijā tiek uzsākta *Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2005/35/EK par kuģu radīto piesārņojumu un par sankciju ieviešanu par pārkāpumiem* pārņemšana.

Zvejas uzņēmumu un kuģu skaits Latvijā kopš iestāšanās ES ir samazinājies, taču kontrole pieaug sakarā ar ES kopējās zivsaimniecības politikas prasībām. ES ietvaros kopš 2005.gada Latvijai ir jāizstrādā ikgadēja nacionālā kontroles programma mencu krājumu pārvaldībai Baltijas jūrā saskaņā ar ES Padomes regulām un EK plānu mencu krājumu atjaunošanai. Mencu krājumu aizsardzība ir ES prioritāte un tāda būs arī turpmākos gadus. Mencia joprojām ir zvejniekiem ekonomiski vērtīgākā zivs. Vienoti zveju regulējoši pasākumi ES, protams, tiek īstenoti arī attiecībā uz citu sugu zivīm.

Makšķerēšanas un zvejas noteikumu ievērošanu iekšējos ūdeņos uzlabo sabiedrības iesaistīšanās, kas nākotnē varētu būt arvien aktīvāka. Ņemot vērā pašreizējo sociāli ekonomisko stāvokli Latvijā, iespējams, ka nākotnē samazināsies rūpnieciskās zvejas apjoms iekšējos ūdeņos, bet pieaugs makšķerēšanas aktivitāte.

2.3. SANKCIJAS PAR NORMATĪVO AKTU PRASĪBU PĀRKĀPUMIEM

2.3.1. PIEMĒROTIE ADMINISTRATĪVIE SODI

2005.gadā par pieļautajiem pārkāpumiem vides un dabas aizsardzībā Valsts vides dienesta inspektori sodījuši 1990 fiziskās un juridiskās personas, piemērojot soda naudu 104824 Ls apmērā (8.tabula).

8.tabula. Administratīvie sodi par pārkāpumiem vides un dabas aizsardzībā.

Struktūrvienība	Pārkāpumi vides aizsardzībā		Pārkāpumi dabas aizsardzībā		Zvejas un maksķerēšanas noteikumu pārkāpumi		Pārkāpumi zemes dzīļu izmantošanas un aizsardzības jomā		Citi pārkāpumi		Kopā	
	Personu skaits	Soda nauda, Ls	Personu skaits	Soda nauda, Ls	Personu skaits	Soda nauda, Ls	Personu skaits	Soda nauda, Ls	Personu skaits	Soda nauda, Ls	Personu skaits	Soda nauda, Ls
Daugavpils RVP	47	3980	11	1540			1	100			59	5620
Jelgavas RVP	46	6850	4	80			5	500	16	1890	71	9320
Lielrīgas RVP	61	9190	30	1530			1	100	10	720	102	11540
Liepājas RVP	22	2350	8	870			4	1300	3	220	37	4740
Madonas RVP	17	2120	6	830							23	2950
Rēzeknes RVP	61	5435	9	970			3	325			73	6730
Valmieras RVP	61	5315	2	160			8	960	7	380	78	6815
Ventspils RVP	6	710	13	630			1	350	2	200	22	1890
Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde	38	20590			1469	33049					1507	53639
Vides kontroles un uzraudzības departaments	4	600	10	480			4	500			18	1580
Kopā	363	57140	93	7090	1469	33049	27	4135	38	3410	1990	104824

2.3.2. PĀRSŪDZĒTIE LĒMUMI ADMINISTRATĪVO PĀRKĀPUMU LIETĀS

VVD un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrāciju vides valsts inspektoros pieņemtos lēmumus administratīvo pārkāpumu lietās var apstrīdēt VVD ģenerāldirektoram.

2005.gadā VVD ģenerāldirektors ir izskatījis 24 apstrīdētus lēmumus par administratīvā soda uzlikšanu, no tiem:

Atstāti negrozīti	10
Atstāti spēkā, samazinot soda apmēru	7
Atcelti	2
Atcelti, nosūtot lietu atkārtotai izskatīšanai	5

Apstrīdēto lēmumu joma:

Dabas aizsardzības noteikumu pārkāpumi	10
Dabas resursu izmantošanas noteikumu pārkāpumi	4
Piesārņojuma novēršanas noteikumu pārkāpumi	4
Zvejas noteikumu pārkāpumi	6

Institūcijas, kuru pieņemtie lēmumi apstrīdēti:

Reģionālās vides pārvaldes	14
Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde	9
Slīteres nacionālā parka administrācija	1

No VVD ģenerāldirektora spēkā atstātajiem 17 lēmumiem par administratīvā soda piemērošanu Administratīvajā rajona tiesā pārsūdzēti 10 lēmumi. 2005.gada laikā Administratīvajā rajona tiesā izskatīts tikai viens pārsūdzētais lēmums administratīvā pārkāpuma lietā, ar tiesas lēmumu VVD ģenerāldirektora lēmums atstāts negrozīts.

2.4. AVĀRIJU SITUĀCIJU VADĪŠANA UN INFORMĀCIJAS KOORDINĒŠANA

Valsts vides dienestā Avārijas situāciju vadības un informācijas koordinācijas centrs (turpmāk Centrs) darbojas kopš 1999.gada. Centra uzdevums ir nodrošināt avāriju situāciju, kuras var radīt vai ir nodarījušas kaitējumu videi, operatīvu pārziņāšanu un informācijas koordināciju Vides ministrijas sistēmā.

2005.gadā Centrs ir reģistrējis 68 avāriju situācijas (1999.g. – 57, 2000.g. – 63, 2001.g. – 90, 2002.g. – 79, 2003.g. – 77, 2004.g. – 64).

9.tabula. Avāriju situāciju veidi

Veids	Situācijas	
	Skaitis	%
Naftas produktu noplūdes no SIA “LatRosTrans” cauruļvadiem	17	25,0
Noplūdes no dzelzceļa cisternām	4	5,9
Ūdens objektu piesārņošana no kuģiem	12	17,6
Ķīmisko vielu noplūdes	8	11,8
Naftas produktu noplūdes uzņēmumu teritorijās	10	14,7
Naftas produktu noplūdes satiksmes negadījumos	8	11,8
Citi iemesli	9	13,2

2.5. SŪDZĪBU UN IESNIEGUMU IZSKATĪŠANA

2005.gadā VVD inspektori kopā izskatījuši 1128 sūdzības un iesniegumus (Daugavpils RVP – 179; Jelgavas RVP – 84; Lielrīgas RVP – 334; Liepājas RVP – 66; Madonas RVP – 76; Rēzeknes RVP – 125; Valmieras RVP – 108; Ventspils RVP – 58; VKUD – 98).

Iedzīvotāji visvairāk sūdzējušies par:

- ar atkritumiem piesārņotām teritorijām;
- koku ciršanu;
- notekūdeņu novadīšanu;
- gaisa piesārņošanu;
- zemes dzīļu izmantošanu uc.

Visos apzinātajos vides un dabas aizsardzības normatīvo aktu prasību pārkāpšanas gadījumos sastādīti protokoli, izdoti rīkojumi pārkāpumu likvidēšanai un organizēta to izpildes kontrole.

2.6. VIDES VALSTS INSPEKTORU APMĀCĪBA, METODISKO MATERIĀLU SAGATAVOŠANA

Vides valsts inspektoru apmācība pamatojās uz VVD centrālo struktūrvienību funkciju par vides valsts inspektoru metodoloģisko vadību un inspektoru kvalifikācijas paaugstināšanu. 2005.gadā realizētais apmācību cikls ietvēra seminārus dažāda profila vides valsts inspektoriem.

Pārskata periodā VVD noorganizēja 46 seminārus, kuros ir piedalīties 1051 vides inspektors un eksperts:

1. Izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas kontrole, 1 seminārs;
2. Integrētās atļaujas piesārņojošai darbībai. Siltumnīcefekta gāzu emisiju atļaujas, 2 semināri;
3. Kontroles veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un administratīvo aktu sastādīšana, 2 semināri;
4. Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu kontrole ražošanā un profesionālajā lietošanā, 1 seminārs;
5. Ūdens resursu lietošanas atļauju izsniegšana, 1 seminārs;
6. Ekspertīze un inspekcija par gaisa aizsardzības jautājumiem uzņēmumā, 3 semināri.
7. Zemes dzīļu izmantošanas kontroles aktualitātes, 1 seminārs;
8. Aizsargājamo kāpu biotopu atpazīšana, 2 semināri;
9. Biodegvielas ražošana – likumdošanas prasības un kontrole uzņēmumā, 1 seminārs;
10. Inspektoru pienākumi ūdens bioloģisko resursu kontrolē, 8 semināri;
11. Rīgas notekūdeņu bioloģisko attīrīšanas iekārtu “Daugavgrīva” darbība, attīrīšanas tehnoloģijas, aktuālās problēmas un attīstība, 1 seminārs;
12. Aizsargājamo augu tirdzniecības kontrole, 1 seminārs;
13. Aizsargājamo mežu biotopu atpazīšana, 3 semināri;
14. Atļaujas darbībām ar gaistošajiem organiskajiem savienojumiem, 1 seminārs;
15. Autoservisu un autokapsētu kontrole, 3 semināri;
16. Efektīva un vienota rīcība avārijas situācijās, 2 semināri;
17. Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska samazināšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem, 1 seminārs;
18. Administratīvo pārkāpumu lietu lietvedība, 4 semināri;
19. ES prasības par IPPC direktīvas ieviešanu un atskaitīšanās par to, 2 semināri;
20. Par atļauju un tehnisko noteikumu sagatavošanu, 1 seminārs;
21. Piesārņojuma integrētā kontrole – sagatavošanas process, 2 semināri;

22. Efektīva dokumentālās informācijas plūsma starp centrālajām struktūrvienībām un efektīvu saziņas kārtību ar žurnālistiem, 1 seminārs;
23. Tīra un sakopta vide ap mums, 1 seminārs;
24. PHB saturošo iekārtu inventarizācija un kontrole, 1 seminārs.

Atskaites periodā tika sagatavoti 6 metodiskie dokumenti vides valsts inspektorū vajadzībām:

1. Paaugstināta riska objektu pārbaužu vadlīnijas;
2. Vides aizsardzības prasības mazo hidroelektrostaciju projektēšanā, būvniecībā un ekspluatācijā;
3. Zemes dzīļu izmantošanas darba programmas sastādīšanas un saskaņošanas vadlīnijas;
4. Metodiskie norādījumi Vašingtonas konvencijas (CITES - Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna) prasību ievērošanas kontrole tirdzniecības vietās;
5. Iesnieguma atļaujas piesārņojošas darbības veikšanai izvērtēšana;
6. Vadlīnijas polihlorēto bifenilu apzināšanai Latvijā.

2.7. INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM

2.7.1. SNIEGTO PAKALPOJUMU VEIDI

Valsts vides dienesta sniegtie pakalpojumi iedalās maksas un bezmaksas pakalpojumos.

Sniegtie maksas pakalpojumi ir:

- telpu noma;
- ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums.

Pie bezmaksas pakalpojumiem var minēt dažādu konsultāciju sniegšanu, lekciju par dabas un vides aizsardzības jautājumiem lasīšana, informācijas sniegšana par vides un dabas aizsardzības jautājumiem pašvaldību darbiniekiem, vides informācijas centru sniegtie pakalpojumi utt.

2.7.2. UZLABOJUMI PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBAS UN KVALITĀTES NODROŠINĀŠANĀ

VVD, pildot tam uzliktās funkcijas, izdod administratīvos aktus, kur adresāts ir atsevišķas personas, personu loks un sabiedrība kopumā. Šīs darbības var uzskatīt kā iestādes pakalpojumus. Lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību un informāciju par nepieciešamiem dokumentiem šo pakalpojumu

saņemšanai, informācija ir ievietota VVD reģionālo struktūrvienību mājas lapās. Mājas lapās ir pieejama informācija par struktūrvienību darba laikiem, kā arī pieteikumu un iesniegumu veidlapas, iesniegumi tiek pieņemti arī par faksu. Administratīvie akti tiek izsniegti ievērojot normatīvos aktos noteikto procedūru un termiņus.

2005.gadā tika veikti pasākumi, kuru mērķis bija pakalpojumu kvalitātes un efektivitātes uzlabošana:

- iespēju robežās maksimāli ievēroti pakalpojumu izpildes termiņi;
- sniegta palīdzība paredzētās darbības pieteikumu sagatavošanā iesniegšanai RVP un pieprasījumu formu sagatavošanā atļauju piesārņojošām darbībām saņemšanai;
- sniegtas konsultācijas par darbībām, kas saistītas ar būvniecību vai citu saimniecisko darbību, kā arī darbībām, kas saistītas ar vides piesārņojuma samazināšanu;
- ieinteresētās personas iepazīstinātas ar viņus interesējošiem vides likumdošanas jautājumiem, internetā mājas lapās ievietotas nepieciešamās veidlapas pieteikumu sagatavošanai.
- pirms Iesnieguma atļaujas saņemšanai pieņemšanas eksperts izbrauc uz objektu, lai iepazītos ar piesārņojošo darbību un Iesniegumā sniegtās informācijas atbilstību piesārņojošai darbībai.
- lai nodrošinātu savlaicīgas informācijas sniegšanu, sistemātiski tiek papildināta mājas lapā ievietotā informācija.
- mājas lapās ievietotas iesniegumu (pieteikumu) veidlapas sniegto pakalpojumu saņemšanai, piem. Tehnisko noteikumu objektu būvniecībai, Atzinumu par būvju gatavību ekspluatācijai, A un B kategorijas atļauju un C kategorijas apliecinājumu piesārņojošai darbībai saņemšanai.
- lai uzlabotu klientu apkalpošanu, tiek turpināta dokumentu izstrādes un aprites sistēmas pilnveidošana un papildināšana atbilstoši aktuālajām izmaiņām, piemēram, Eiropas Savienības strukturālo fondu finansēto projektu iesniegšanai paredzētās dokumentācijas izvērtēšana.

2.8. INFORMĀCIJA PAR ĪSTENOTAJĀM JAUNAJĀM POLITIKAS INICIATĪVĀM

Saskaņā ar programmu “Vides ministrijas darbības stratēģija 2005.-2007.gadam” Valsts vides dienests 2005.gadā turpināja izsniegt atļaujas siltumnīcefekta gāzu emisijai, izsniedzot 51 atļauju.

Stratēģijā paredzēta arī ūdens resursu lietošanas atļauju izsniegšana. Saskaņā ar grozījumiem 2003.gada 23.decembra MK noteikumos Nr.736 “Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” ūdens resursu lietošanas

atļaujas jāsaņem arī hidrotehnisko būvju darbībai. VVD 2005.gadā izsniedza 199 ūdens resursu lietošanas atļaujas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 6.septembra noteikumiem Nr.688 "Noteikumi par ozona slāni noārdošām vielām un fluorētām siltumnīcefekta gāzēm, kas ir aukstuma aģenti" Valsts vides dienestam uzņēmumiem jāizsniedz speciālo atļauju darbībām ar aukstuma aģentiem, sākot ar 2006.gadu. 2005.gadā sagatavots "Valsts vides dienesta licencēšanas komisijas speciālo atļauju izsniegšanai darbībām ar aukstuma aģentiem reglaments".

2.9. PĀRSKATS PAR IESTĀDES VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMĀM EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

Atbilstoši Ministru kabineta 2003.gada 19.augusta noteikumiem Nr.466 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas pamatprasībām” VVD ir izveidota un regulāri tiek aktualizēta iekšējās kontroles sistēma. Tā kā VVD ir izveidots 2005.gadā, tad lielākā uzmanība tika pievērsta svarīgākajiem iekšējās kontroles sistēmas elementiem:

1. Gada sākumā liels darbs tika ieguldīts, lai precīzi noteiktu iestādes struktūru, darba organizācijas kārtību un amatpersonu kompetenci. Visām struktūrvienībām tika apstiprināti reglamenti, kā arī ierēdņu un darbinieku amata apraksti, kas precīzi nosaka katra veicamās funkcijas, pienākumus, tiesības un atbildības pakāpi. Tika pieņemti iekšējās darba kārtības noteikumi visās RVP, Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldē un VVD centrālajās struktūrvienībās, ņemot vērā darba režīma un iekšējās kārtības īpatnības. Arī citi pieņemtie iekšējie rīkojumi par sakaru līdzekļu izmantošanu, autotransportu u.c. nosaka stingru uzvedības kārtību valsts iestādē.

2. VVD plāno normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildi, sastādot galveno darbu plānu, kuru apstiprina Vides ministrija. Atbilstoši šim plānam katra VVD struktūrvienība sastāda savu darba plānu, kuri gan regulāri tiek aktualizēti, ņemot vērā gada laikā notikušās izmaiņas normatīvajos aktos un VVD papildus uzliktās funkcijas. Lai kontrolētu darba plānu izpildi, reizi ceturksnī tiek sagatavotas atskaites par VVD darba plāna izpildi un nodotas izvērtēšanai Vides ministrijai. Darba rezultatīvie rādītāji (piemēram, uzliktie administratīvie sodi, izsniegtās atļaujas) skaitliskā veidā tiek ievietoti VVD Interneta mājas lapā.

3. VVD izveidotā struktūra un amatpersonu hierarhiskā padotība ļauj sekmīgi veikt sagatavoto pārvaldes lēmumu iepriekšējo pārbaudi (gan pamatpārbaudi, gan papildus pārbaudi) atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likumam. VVD centrālās struktūrvienības arī veic reģionālo struktūrvienību darbības uzraudzību un pieņemto lēmumu pēcpārbaudi – izskata saņemtās sūdzības par VVD amatpersonām, kā arī atsevišķos gadījumos pārbauda

pieņemtos lēmumus. Šāda sistēma ļauj iespējami vairāk izvairīties no pretiesisku un nelietderīgu lēmumu pieņemšanas.

VVD 2005.gadā tika īstenoti pasākumi, kuri bija noteikti organizatoriskajā pretkorupcijas pasākumu plānā – šādi pasākumu plāni bija izstrādāti katrai RVP, Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldei un VVD centrālajām struktūrvienībām. Atbilstoši plāniem tika īstenoti pasākumi, lai:

- samazinātu uzņēmēju tiešu saskari ar amatpersonu, kura izskata personas iesniegumu un attiecībā uz to sagatavo/pieņem lēmumu;
- informētu sabiedrību par VVD funkcijām, amatpersonu pienākumiem un sniegtajiem pakalpojumiem, īpaši norādot, par kuriem sniegtajiem pakalpojumiem atbilstoši normatīvajiem aktiem ir dotas tiesības iekasēt samaksu;
- nodrošinātu amatpersonu rīcības un pieņemto lēmumu uzraudzību, tai skaitā iesaistot vairākas amatpersonas lēmuma pieņemšanā vai arī kāda objekta kontrolē.

VVD darbojas Iekšējā audita daļa, kuras pienākumos ietilpst arī VVD darbības auditēšana – nepilnību konstatēšana un ierosinājumu sniegšana. No 2005.gadā veiktajiem auditiem kā svarīgākais minams pamata sistēmas „VVD kopējā politika un vadība” apakšsistēmas „Iekšējā kontroles sistēma” audits. Turpmākas sekmīgai VVD darbības auditēšanai ir apstiprināts VVD iekšējā audita ilgtermiņa attīstības plāns 2006.-2010.gadam.

3. BUDŽETA INFORMĀCIJA

3.1. VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums attēlots 10. tabulā.

10.tabula. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (latos)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2674614	3324225	3322489
1.1.	dotācijas	2371340	3129677	3129677
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	303274	194548	192812

1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
2.	Izdevumi (kopā)	2665877	3324225	3319929
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2353014	2986046	2981751
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās			
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	2353014	2986046	2981751
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	312863	338179	338178

3.2. LATVIJAS VIDES AIZSARDZĪBAS FONDA FINANSĒTIE PROJEKTI

Latvijas Vides aizsardzības fonda finansējums bija iekļauts kopējā VVD valsts budžetā.

VVD 2005.gadā realizēja 37 Latvijas vides aizsardzības fonda projektus par kopējo summu 565743 Ls.

3.3. ZIVJU FONDA FINANSĒTIE PROJEKTI

VVD 2005.gadā realizēja 2 Zivju fonda finansētos projektus par kopējo summu 74126,91 Ls.

3.4. VALSTS VIDES DIENESTA PASŪTĪTIE PĒTĪJUMI UN TO GALVENIE REZULTĀTI

VVD 2005.gadā pasūtīja pētījumu "Avārijas seku apzināšana Lielupē". Pētījumu veica Latvijas Universitātes Hidroekoloģijas institūts. Pētījuma finansējums tika ņemts no Latvijas vides aizsardzības fonda līdzekļiem (4025 Ls). Pētījuma rezultāti ir:

1. 10.dienā pēc avārijas Lielupes piesārņotajā rajonā konstatētais hidroloģiskais režīms liecina par izteiktu skābekļa badu upē (anoksiju), uz ko norāda katastrofāli zemais skābekļa saturs (tuvu nullei) un skābekļa piesātinājums (tikai 3 - 5 %);

2. "Piesārņojuma mākonī" noteiktais skābekļa režīms (skābekļa koncentrācija un piesātinājums) ir gandrīz identisks Jelgavas Cukurfabrikas (JCF) notekūdeņu kanālā konstatētajiem rādītājiem. Samazināts skābekļa saturs atzīmēts arī Lielupē – lejpus Jelgavas Cukurfabrikas notekūdeņu ieplūdes;
3. Fitoplanktona organismu skaita būtiska samazināšanās piesārņojuma rajonā norāda uz toksisku (fitoplanktona normālu attīstību inhibējošu) vielu klātbūtni, jo piedaloties skābekļa producēšanas procesā, planktonaļģes nav pakļautas anoksijas (skābekļa bada) ietekmei;
4. Lielupes piesārņoto ūdeņu apskābekļošana būtiski neuzlabo planktona organismu izdzīvotību, kas noliedz hipotēzi par skābekļa bagātināšanas procedūras lietderību Lielupes piesārņotajā rajonā.

3.5. SADARBĪBAS PARTNERU FINANSĒTO PROJEKTU REZULTĀTI UN LĪDZEKĻU IZLIETOJUMS

Kopš 2004.gada sākās Latvijas Vides ministrijas Vides valsts inspekcijas (pēc reorganizācijas Valsts vides dienests) un Nīderlandes valdības projekts "Rūpniecisko objektu riska novērtēšana un kontrole saskaņā ar SEVESO II direktīvu" ("Risk assessment and control of industrial objects under SEVESO II" (PPA03/LV/7/3). Projekta realizācijas laiks no 2004.gada 1.janvāra līdz 2005.gada 30.jūnijam. Projekta finansējums pilnībā ir Nīderlandes valdības – 398 000 EUR.

Projekta rezultāti:

1. izstrādāts un 2005.gada 20.aprīlī tika parakstīts autorizēts dokuments – starpresoru vienošanās starp trīs iesaistītām valsts institūcijām, norādot uzdevumus, pienākumus un komunikācijas struktūru;
2. Izstrādāts informatīvs materiāls „Informācija par paaugstināta riska objektiem un to kontroli” (<http://www.vvd.gov.lv> sadaļā „Dokumenti”);
3. Noorganizētas pamata apmācības 30 cilvēkiem un intensīvās apmācības 15 cilvēkiem;
4. izstrādātas un apstiprinātas „Paaugstināta riska objektu pārbaužu vadlīnijas” (<http://www.vvd.gov.lv> sadaļā „Dokumenti/Methodika”);
5. ieviests labas darbības un prasmīgas ES ziņošanas mehānisms, t.i., tieša palīdzība, atbalsts, vadlīnijas un apmācības ar tālāku datu bāzes attīstību un sistemātisku svarīgo datu savākšanu.

Atļauju un tehnisko noteikumu departaments piedalās projektā „Baltijas jūras reģiona bīstamo atkritumu pārrobežu transporta informatīvās sistēmas izveide, 2004.-2007” (Baltic Haz Control).

Projekta gaitā tiks izveidota kopējās komunikācijas platforma. Informācijas platforma nodrošinās bīstamo atkritumu datu bāzu informāciju (radītie, transportētie, pārstrādātie un apglabātie atkritumu daudzumi un vietas) kopējā Baltijas jūras reģiona datu bāzē. Tiks izstrādāts kartogrāfiskais materiāls informācijas vizualizēšanai, kā arī informācijas publiskošana plašai sabiedrībai.

Projekta ietvaros notikušas vairākas darba grupu sanāksmes, kurās apspriesti šādi jautājumi: bīstamo atkritumu plūsmu inventarizācijas dati, prioritāro atkritumu plūsmu noteikšana, atkritumu kodi; labākas prakses pielietošanas iespējas bīstamo atkritumu apsaimniekošanā, labākās prakses vadlīniju izstrāde; vadlīniju iekļaušana kopējā komunikācijas platformā; komunikācijas platformā iekļautā informācija, tās uzturēšana un aktualizēšana pēc projekta beigām.

Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde piedalās Eiropas Komisijas (EK) projektā „Drošs un harmonizēts Eiropas elektroniskais zvejas žurnāls” (SHEEL) – uzsākts 2004.gada 1.janvārī un turpināsies līdz 2006.gada 1.jūlijam. EK finansējums – 2 236 599 EUR. Projekta mērķis ir izstrādāt un pārbaudīt elektronisko zvejas žurnālu darbību uz zvejas kuģiem. Projektā piedalās 25 partneri, tajā skaitā 9 valstu zvejas kontroles iestādes (arī JIŪP) un satelītu sakaru un programmu nodrošinātāju firmas.

Latvija kā SHEEL projekta dalībniece ir uzsākusi sistēmas testēšanu uz diviem Latvijas zvejas kuģiem un 2005.gada maijā jau notika pirmā nozvejas datu pārraide no zvejas kuģa uz JIŪP satelītnovērošanas centru. Latvijas dalība šajā projektā ir svarīgā tādēļ, ka Eiropas Komisija ir jau sagatavojusi regulas projektu par elektronisko zvejas žurnālu ieviešanu uz ES zvejas kuģiem, kas garāki par 15 m, ko paredzēts pieņemt 2007.gadā. Bez tam, piedaloties projektā, Latvijai būs iespēja projekta ietvaros iegādāties nepieciešamās datorprogrammas ar ievērojamu atlaidi.

Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde piedalās IMPEL-TFS Seaport II projektā „Atkritumu pārrobežu pārvadājumu kontrole ostās II”. IMPEL (Eiropas tīkls vides likumdošanas prasību īstenošanai) TFS (pārrobežu pārvadājumi) Seaport (jūras ostas) II projekta īstenošanas laiks – no 2004.gada septembra līdz 2006.gada februārim. Projekta mērķis – sadarbībā ar citu ES valstu kontrolējošām institūcijām veicināt ES regulas 259/93 „*Par uzraudzību un kontroli attiecībā uz atkritumu pārvadājumiem Eiropas Kopienā, ieviešanu tajā un izvešanu no tās*” prasību izpildi. Projektā iesaistītas 13 ES dalībvalstis, kuru kontroles dienesti veica pārbaudes šo valstu 30 ostās.

Latvijā pārrobežu atkritumu pārvadājumi tika kontrolēti Rīgas brīvostā. Projekta ietvaros sadarbībā ar VID Rīgas muitas reģionālās iestādes Muitas noteikumu pārkāpumu novēršanas daļas darbiniekiem Muitas kontroles punktā Rīgas brīvostā tika veiktas 4 inspekcijas, veicot 42 kravas dokumentu pārbaudes un vienu kravas konteinera apskati. Pārkāpumi netika konstatēti.

Projekta ietvaros tika noorganizēts arī seminārs „*Atkritumu pārrobežu pārvadājumu kontrole ES Regulas 259/93 prasību īstenošanai. Latvijas un Nīderlandes pieredzes apmaiņa*” 2005.gada 10.novembrī LR Vides ministrijā, kurā uzstāties tika uzaicināta Nīderlandes Vides un Mājokļu Telpiskās Plānošanas ministrijas (VROM) Inspektoriāta pārstāve, lai informētu par pieredzi atkritumu pārrobežu pārvadājumu kontrolē Nīderlandē.

Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde piedalās EK LIFE-Nature programmas projekts „Jūras aizsargājamās teritorijas Baltijas jūras austrumu daļā” – uzsākts 2005.gada 1.augustā, turpināsies līdz 2009.gada 31.jūlijam. Projekta mērķis ir noteikt *Natura 2000* jūras aizsargājamās teritorijas Igaunijā, Latvijā un Lietuvā un izstrādāt ieteikumus (dažām teritorijām arī plānus) Eiropas nozīmes sugu un biotopu aizsardzībai. Projekta budžets ir 3 111 316 EUR, no tā puse ir EK finansējums, puse – valstu un partneru līdzfinansējums.

JIŪP projektā piedalās kā viens no 20 partneriem ar līdzfinansējumu 47 506 EUR, kas tiek nodrošināts jūras kontroles lidojumus izmantojot arī ūdensputnu novērošanai. JIŪP pārstāvji piedalās projekta uzdevumu īstenošanā par grunts izgāšanas ietekmes noteikšanu uz potenciālajām jūras aizsargājamajām teritorijām, aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanas plānu izstrādi un citiem ar to saistītajiem jautājumiem. Projekta koordinatore JIŪP – direktora vietniece E.Šmite.

2005.gadā Rēzeknes RVP kopā ar Daugavpils RVP saskaņā ar noslēgto *Sadarbības līgumu par pienākumu sadali Eiropas Komisijas LIFE Nature fonda projekta Nr. LIFE04NAT/LV/000199 „Sugu un biotopu aizsardzība dabas parkā „Rāzna”” uzdevumu izpildi* iesaistījās projekta pasākumos un piedalījās ar līdzfinansējumu 15 135 Ls apmērā no Rēzeknes RVP budžeta līdzekļiem, kuri tika izlietoti darbinieku atalgojumam, sociālā nodokļa nomaksai, inventāra un kancelejas materiālu iegādei. 2005.gadam noteiktie uzdevumi tika veiksmīgi īstenoti – projekta īstenošanai izveidota darba grupa, apsekotas un piedāvātas reintrodukcijas vietas sarkanvēdera ugunskrupja populācijas atjaunošanai, veikta teritorijas inspicēšana, sagatavoti priekšlikumi dabas aizsardzības plānam, uzsākta dabas parka „Rāzna” īpašnieku informēšana par NATURA 2000 teritorijas izveidošanu.

Ventspils RVP piedalījās LIFE NATURE 2004 projektā „Purva biotopu aizsardzības plāna īstenošana Latvijā” Ventspils un Talsu rajonos. Projekts ilgs līdz 2008.gadam un tā ietvaros 2005.gadā tika izstrādāti dabas aizsardzības plāni dabas liegumiem „Klāņu purvs” un „Stiklu purvi”.

4. PERSONĀLS

Valsts vides dienestā 2005.gadā faktiskais amatu skaits bija 453 amata vietas, no tām 284 ierēdņu amati. 2005.gada beigās VVD bija 45 vakances.

Ierēdņu un darbinieku sadalījums pēc dzimuma:

Vecums/dzimums (skaits)	Sievietes	Vīrieši
20 – 29 gadi	52	45
30 – 39 gadi	56	39
40 – 49 gadi	64	63
50 – 59 gadi	47	42
60 – 69 gadi	17	20
70 gadi un vairāk	3	5
Kopā	239	214

2005.gadā darba attiecības pārtrauktas ar 67 VVD darbiniekiem (tai skaitā 41 ierēdņi). Personāla rotācijas koeficients – 0.35.

VVD strādā 327 darbinieki (studijas turpina 11) ar augstāko izglītību, pirmā līmeņa augstākā izglītība vai cita izglītība ir 7 darbiniekiem, ar vidējo izglītību – 70 (studijas turpina 17), kopā darbinieki ar vidējo speciālo izglītību – 49.

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

5.1. KLIENTU INFORMĒŠANA UN KONSULTĒŠANA

Pie klientu informēšanas un konsultēšanas pasākumiem var minēt dažādu konsultāciju sniegšanu, lekciju par dabas un vides aizsardzības jautājumiem lasīšanu, informācijas sniegšanu par vides un dabas aizsardzības jautājumiem pašvaldību darbiniekiem, vides informācijas centru sniegtos pakalpojumus.

RVP darbinieki sniedz palīdzību paredzētās darbības pieteikumu sagatavošanā iesniegšanai RVP un pieprasījumu formu sagatavošanā atļauju piesārņojošām darbībām saņemšanai.

RVP mājas lapās ievietotas iesniegumu (pieteikumu) veidlapas sniegto pakalpojumu saņemšanai, piem. Tehnisko noteikumu objektu būvniecībai,

Atzinumu par būvju gatavību ekspluatācijai, A un B kategorijas atļauju un C kategorijas apliecinājumu piesārņojošai darbībai saņemšanai

5.2. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA UN IZGLĪTOŠANA

Valsts vides dienesta centrālā struktūrvienība 2005.gadā veica nozīmīgu darbu, lai par savām aktivitātēm, kā arī par dažādiem vides aizsardzības noteikumu pārkāpumu gadījumiem informētu sabiedrību gan tieši, gan ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību. Sākot ar 2005.gada 1.aprīli dienestā darbu uzsāka sabiedrisko attiecību konsultante, kuras tiešā pārziņā bija sabiedrības informēšanas jautājumi.

Kā pamatdarbības forma sabiedrības un masu mediju informēšanai 2005.gadā bija dažādu preses relīžu un informācijas plašsaziņu līdzekļiem sagatavošana. No aprīļa mēneša līdz gada beigām tika sagatavotas un izsūtītas 59 preses ziņas, kuras guva atspoguļojumu gan presē, gan radio, gan televīzijā un internetā.

Pārskata periodā tika organizētas vairākas Valsts vides dienesta ģenerāldirektora un vietnieces intervijas par dažādām aktuālām tēmām rakstošajiem un raidošajiem masu medijiem.

Īpaši aktīvas 2005.gadā bija informatīvās kampaņas par:

- 1) Zivju nārsta mākslīgo ligzdu veidošana Ķeguma HES ūdenskrātuvē;
- 2) Aizsargājamajiem savvaļas augiem;
- 3) Kāpu aizsargjoslas prasību ievērošana;
- 4) Starptautiskajai Vides dienai veltītajiem pasākumiem Valsts vides dienesta centrālajā struktūrvienībā, kā arī reģionālajās vides pārvaldēs;
- 5) Konkursa “Sējējs –2005” sagatavošanas un vērtēšanas atspoguļojums;
- 6) Krīzes situāciju Lielupes upē un Jelgavas cukurfabrikas iesaisti tajā;
- 7) Mazo HES darbību visa gada garumā;
- 8) Akcijas “Lašiem būt” gaitu, u.c.

Visa pārskata perioda laikā tika rakstiski sagatavotas atbildes uz neskaitāmiem žurnālistu individuāliem jautājumiem un veikts izskaidrošanas darbs.

5.3. SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

2005.gadā Valsts vides dienests sabiedrības informēšanai un izglītošanai aktīvi sadarbojās ne tikai ar plašsaziņas līdzekļiem, bet arī ar visdažādākajām nevalstiskajām organizācijām, piemēram:

- 1) Latvijas Dabas fonds;
- 2) Pasaules Dabas fonds;
- 3) Sabiedrība par atklātību “Delna”
- 4) Latvijas makšķernieku asociācija;

- 5) Vides Aizsardzības klubs;
- 6) Baltijas Vides forums, u.c.

5.4. KONSULTATĪVO PADOMJU DARBĪBAS REZULTĀTI

Lai nodrošinātu VVD vienādu metodisko pieeju un paaugstinātu speciālistu kvalifikāciju darbam ar atļaujām un tehniskajiem noteikumiem, kā arī lai izskatītu atsevišķus sarežģītus gadījumus VVD speciālistu praksē, ar VVD 2005.gada 15.februāra VVD rīkojumu Nr.9 tika nodibināta Atļauju izdošanas konsultatīvā padome. 2005.gadā notika 6 Atļauju izdošanas konsultatīvās padomes sēdes, kurās tika izvērtēti un sniegti priekšlikumi par A kategorijas un B kategorijas atļauju nosacījumu projektiem, izvērtēti un sniegti priekšlikumi par Ūdens resursu lietošanas atļauju nosacījumiem mazo hidroelektrostaciju darbināšanai. Liela uzmanība tika pievērsta siltumnīcefekta gāzu emisijas atļauju izstrādāšanai un vienotās pieejas nodrošināšanai nosacījumu izvirzīšanā. Atļauju padome izskatīja un pieņēma lēmumus arī par rekomendējamām noformēšanas prasībām A un B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujām.

VVD ģenerāldirektora vietniece S.Krivmane piedalījās Zivju fonda padomes darbā.

Dabas resursu uzraudzības un HES kontroles daļas vadītāja S.Inogamova un Lielrīgas RVP direktora vietnieks M.Strautmanis piedalījās Vides ministrijas Ūdens resursu un tehnoloģiju padomes darbā.

Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes darbinieki piedalījās Zivsaimniecības konsultatīvās padomes darbā.

6. PLĀNI NĀKAMAJAM GADAM

6.1. NĀKAMĀ GADA PRIORITĀTES

Kā 2006.gada darbības prioritātes tiek izvirzītas:

1. Turpināt speciālistu apmācības specifiskos vides un dabas aizsardzības jautājumos, lai nodrošinātu kvalitatīvu administratīvo aktu sagatavošanu, atbilstoši jaunajiem nozares normatīvajiem aktiem, Valsts pārvaldes iekārtas likuma un Administratīvā procesa likuma prasībām;
2. Metodisko norādījumu vides inspektoriem izstrādāšana;
3. Uzsākt licencēšanas komisijas speciālo atļauju izsniegšanai darbībām ar aukstuma aģentiem darbu;

4. Veikt pastiprinātu darbību ar ozona slāni noārdošām vielām un aukstuma aģentiem kontroli;
5. Lauksaimnieciskās darbības rezultātā radītā ūdens un augsnes piesārņojumu ar nitrātiem samazināšana, veicot īpašo vides prasību ievērošanas, piesārņojošās darbības veikšanai dzīvnieku novietnēs kontroli;
6. Pastiprināta mehānisko transportlīdzekļu pārvietošanās kontrole ārpus vispārējās lietošanas, uzņēmumu un māju ceļiem, pludmalē, meža un lauksaimniecības zemēs Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā;
7. Tirdzniecības ar aizsargājamiem augiem kontrole;
8. Turpināt kvalitātes vadības sistēmas izveidošanu.

6.2. IESTĀDES FINANŠU SAISTĪBAS

6.3. STARPTAUTISKIE PROJEKTI

2006.gadā tiks turpināts darbs šādos starptautiskajos projektos:

1. „Baltijas jūras reģiona bīstamo atkritumu pārrobežu transporta informatīvās sistēmas izveide, 2004.-2007” (Baltic Haz Control);
2. „Drošs un harmonizēts Eiropas elektroniskais zvejas žurnāls” (SHEEL);
3. „Sugu un biotopu aizsardzība dabas parkā „Rāzna””;
4. LIFE NATURE 2004 projekts „Purva biotopu aizsardzības plāna īstenošana Latvijā”
5. LIFE NATURA projekts „Jūras aizsargājamo teritoriju noteikšana Latvijā, Lietuvā un Igaunijā”;
6. LIFE NATURE 2004 projekts „Purva biotopu aizsardzības plāna īstenošana Latvijā”.

Valsts Vides dienesta darbinieki pārstāv Latviju Eiropas Savienības valstu vides aizsardzības reglamentējošo likumu ieviešanas un īstenošanas sadarbības tīklā (IMPEL), kā viena no IMPEL dalībvalstīm un sadarbībā ar Eiropas Komisiju organizē 3.IMPEL konferenci “IMPEL attīstība augstākai vides kvalitātei” 2006.gada 27.-29.septembrī Rīgā.

Madonas RVP 2006.gadā plāno organizēt 11. starptautisko bērnu jaunrades konkursu “Ūdens pasaule bērnu acīm”.